

APEL

**W SPRAWIE KONIECZNOŚCI
SZYBKIEGO WPROWADZENIA
REGULACJI DOT.
SASZETEK NIKOTYNOWYCH**

SASZETKI NIKOTYNOWE CIĘSZĄ SIĘ CORAZ WIĘKSZYM ZAINTERESOWANIEM WŚRÓD DZIECI I MŁODZIEŻY STANOWIĄC DLA NICH REALNE NIEBEZPIECZEŃSTWO

Niemal codziennie jesteśmy zasypywani informacjami o tym jak szybko saszetki nikotynowe stają się coraz bardziej popularne na polskim rynku i jak wiele zagrożeń niosą dla najmłodszych. W Polsce próżno szukać przepisów, które pozwoliłyby kontrolować te wyroby. To co dla wielu osób i organizacji jest niezrozumiałe to fakt, że **w Polsce nie ma żadnych ograniczeń co do zawartości nikotyny, składu, ani nie obowiązuje zakaz sprzedaży nieletnim, mimo że to głównie osoby poniżej 18 r.ż. są konsumentami. Wciąż przedłużają się prace nad projektem nowelizacji ustawy zakładającym objęcie tego produktu akcyzą, co mogłoby znacząco wpłynąć na cenę i tym samym zmniejszyć jego dostępność i atrakcyjność przede wszystkim wśród osób najmłodszych.**

SASZETKI NIKOTYNOWE TO NIE JEST SNUS, CZYLI CO POWINNI WIEDZIEĆ DOROŚLI

Snus został już zakazany w całej UE, z wyjątkiem Szwecji, gdzie jest to produkt tradycyjny i zawiera tytoń. Saszetki nikotynowe nie zawierają tytoniu. Mają postać małych, białych woreczków, które wkłada się pod wargę. Z literatury badawczej zgromadzonej przez Jagiellońskie Centrum Informacji[1] wynika, że saszetki nikotynowe są w stanie dostarczyć organizmowi taką samą lub nawet większą ilość nikotyny niż tradycyjne produkty tytoniowe takie jak papierosy. Uwalnianie nikotyny z saszetek do organizmu trwa jednak dłużej i odbywa się bez wdychania dymu.

Należy zwrócić szczególną uwagę na fakt, że saszetki nikotynowe są UŻYWKĄ(!) i tak jak inne nikotynowe lub tytoniowe używki powinny podlegać odpowiedniej kontroli. To co niezwykle istotne, w trosce o zdrowie i bezpieczeństwo najstarszych, czyli dzieci oraz młodzieży, konieczne jest rozważenie szeregu aspektów związanych z tym wyrobem, począwszy od definicji, poprzez zasady związane obrotem, dystrybucją i sprzedażą, aż po cechy samego produktu (m.in. jego skład, maksymalne stężenie nikotyny, oznaczenia zdrowotne, informacje dla konsumentów). **Tylko odpowiednie restrykcyjne regulacje i ich egzekwowanie są w stanie uchronić najmłodszych przed dostępem do niedozwolonych dla nich produktów.**

Według niektórych ekspertów produkt ten mógłby być rozważany jako alternatywa dla papierosa. Jak czytamy w raporcie przygotowanym przez Instytut Staszica: *produkty te powinny być rozpatrywane w kategoriach alternatywy (substytutu) dla tradycyjnych papierosów bądź papierosów elektronicznych oraz używane wyłącznie przez dorosłych palaczy – konsumentów powyżej 18. roku życia.* Nawet w takim przypadku należy stanowczo podkreślić, że może to być produkt wyłącznie dla osób pełnoletnich! **Dlatego restrykcyjne regulacje są tutaj niezwykle potrzebne!** Saszetki zawierają silnie uzależniającą substancję - nikotynę, dlatego nie powinny być traktowane jako produkt leczniczy[2].

Wzorując się na przepisach wprowadzonych w innych krajach w Europie, którym udało się ograniczyć dostęp tych uzależniających produktów dla dzieci i młodzieży, potrzeba jest kompleksowych regulacji, które odpowiednio ten produkt zaklasyfikują. Przykładowo w Szwecji, która jako jedyny kraj osiągnęła cel społeczeństwa bez dymu, w 2022 roku wzięto saszetki pod lupę i obwarowano wieloma surowymi restrykcjami.

[1] https://biznes.newseria.pl/files_uploaded/dp_2023_01_13_0137_JCI_tytoniowe%20woreczki%20nikotynowe_A4.pdf

[2] <https://www.instytutstaszica.org/recipes-4/-analiza-instytutu-staszica%2C-po%C5%9Bwi%C4%99conu-konieczno%C5%9Bci-uregulowania-statusu-prawnego-wyrobu-w-polsce>

Przepisy dotyczące saszetek nikotynowych obowiązują też w Danii, Słowenii, Wielkiej Brytanii, Finlandii, Czechach czy Słowacji i choć w wielu krajach uznawane są jako alternatywa dla osób palących, to ich regulacja przepisami prawa jest niezbędna dla ochrony nieletnich. Niestety, na poziomie Unii Europejskiej wciąż nie istnieją zharmonizowane przepisy dla beztynoniowych saszetek – tak w zakresie aspektów produktowych, rozumianych również jako zdrowotne, jak i w zakresie koncepcji ich opodatkowania. **Z tego względu Polska powinna jak najszybciej podjąć kroki regulacyjne nie czekając na to, aż ktoś zrobi to za nasz rząd i być przykładem dla innych krajów pokazując np. podczas nadchodzącej Polskiej prezydencji, jak ograniczyć dostęp do tych produktów dzieciom i młodzieży.**

POTRZEBĘ STWORZENIA RESTRYKCYJNYCH RAM PRAWNYCH DLA TYCH WYROBÓW DOSTRZEGA WIELU EKSPERTÓW

Na ryzyka związane z brakiem odpowiednich regulacji zwracają uwagę zarówno organizacje pozarządowe, jak i eksperci zdrowotni. Prof. dr hab. n. med. Halina Car z Uniwersytetu w Białymstoku wielokrotnie podkreślała, że ze względu na bezpieczeństwo używania saszetek należy wprowadzić **ograniczenia związane z zawartością nikotyny**[3]. Aktualnie na rynku możemy znaleźć produkty o różnej mocy (od 0-8 mg/g nikotyny, znajdują się nawet takie o stężeniach powyżej 60 mg/g nikotyny).

Eksperti z Forum dla Rozwoju zwrócili uwagę, że brak ustawowego limitu nikotyny może wywołać niepokojące zjawiska na rynku. Koncerny tytoniowe mogą oferować mocniejsze wyroby za cenę zbliżoną do tych o mniejszej mocy po to, by zyskać na konkurencyjności i szybciej uzależniać młodych ludzi. W konsekwencji dostęp do saszetek mają najstabsi, czyli dzieci, jako że nie istnieją żadne regulacje zabraniające sprzedaży tych produktów osobom nieletnim[4].

Warto zauważyć, że w maju tego roku opublikowany został *Projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz innych ustaw*, który **rozszerza definicję wyrobów akcyzowych o saszetki nikotynowe**. W uzasadnieniu projektu resort tłumaczy, że: *Biorąc pod uwagę charakter ww. wyrobów oraz ich substytucyjność w stosunku do szeroko rozumianych wyrobów tytoniowych, zasadnym stało się objęcie tych wyrobów ustawą o podatku akcyzowym*. Dzięki wprowadzeniu akcyzy na ten produkt, nastąpiłby znaczący wzrost jego ceny, a w efekcie utrudniłoby to dostęp do niego nieletnim. Wedle propozycji ministerstwa saszetki miały zostać objęte akcyzą od 1 stycznia 2025 roku. Niestety, z niewiadomych przyczyn, prace nad projektem cały czas opóźniają się.

DO TEJ PORY PROJEKT ZMIAN CHRONIĄCYCH DZIECI I MŁODZIEŻ NIE ZOSTAŁ NAWET SKIEROWANY DO PRAC SEJMU.

W Unii Europejskiej mamy coraz więcej przykładów regulacji w poszczególnych krajach. W październiku 2023 roku, Słowacja jednogłośnie przyjęła ustawę regulującą status prawny saszetek nikotynowych. Wprowadzono definicję tego produktu, wymogi dotyczące składu oraz obowiązek umieszczania ostrzeżeń zdrowotnych na opakowaniu.

[3] <https://www.rynekzdrowia.pl/Serwis-Choroby-Pluc/Prof-H-Car-Saszetki-nikotynowe-bez-tytoniu-mniej-ryzykowna-alternatywa-dla-papierosow,242657,1022.html>
[4] <https://www.prawo.pl/oswiata/brak-regulacji-ws-woreczkow-nikotynowych-zagrozeniem-dla-nieletnich,525613.html>

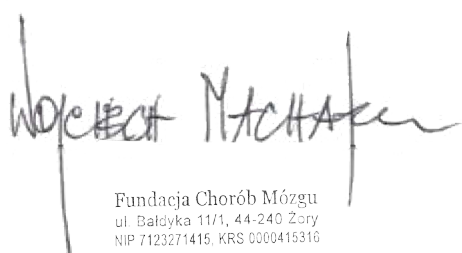
Ustalono również maksymalną zawartość nikotyny, która nie może przekroczyć 20 mg na pojedynczą saszetkę. Podobne przepisy przyjęli m.in. Czesi. Aktualnie saszetki z nikotyną są sprzedawane w co najmniej 33 krajach na świecie, w tym aż 20 z nich wprowadziło ograniczenia dotyczące ich dystrybucji i sprzedaży. Kolejne 14 państw na świecie przygotowało odpowiednie polityki pomimo, że na rynku nie mają saszetek (m.in. Kanada, Nowa Zelandia)[5]. Powyższe oznacza, że Polska nie może nadal znajdować się na szarym końcu listy państw, które zajęły się tym problemem. Powinna odpowiedzialnie stawić mu czoła.

APEL

Mając na uwadze powyższe i stojąc na straży zdrowia publicznego w Polsce, a szczególnie troszcząc się o bezpieczeństwo dzieci i młodzieży, **zwracamy się do Ministerstwa Zdrowia z apelem:**

1. Wprowadzenia **restrykcyjnego oraz bezwzględnego zakazu sprzedaży saszetek nikotynowych osobom poniżej 18 r.ż.** i obarczenie złamania tego zakazu wysokimi grzywnami.
2. **Dookreślenia definicji** saszetek nikotynowych w definicji wyrobów tytoniowych.
3. **Nałożenia** na producentów saszetek nikotynowych **obowiązku szczegółowego informowania** o składzie produktu i wadze oraz ostrzeżeń zdrowotnych,
4. Objęcia produktu **akcyzą.**

PODPISY

Fundacja Chorób Mózgu
ul. Bałdyka 11/1, 44-240 Żory
NIP 7123271415, KRS 0000415316

Fundacja
"ZAWSZE O KROK PRZED ASTMA"
05-500 Piaseczno, ul. Żeglińskiego 44
NIP 1231286250 REGON 147235628

Magdalena Ankeles, Prezes Fundacji Zielonego Ręku

Marek Kustos, prezes zarządu Fundacji TO SIĘ LECZY

Prezes zarządu
Instytut Człowieka Świadomego

[5] BMJ Journals, Volume 33, Issue 1: <https://tobaccocontrol.bmj.com/content/33/e1/e32>